

Літаратурна і Мастацтва

Год выдання 38-ы № 41 [2401] 27 мая 1969 г. Аўторак Чана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

У ЧАС адной з камандзіровак—гэта было пад Доўскам—пазнаёміся з вельмі цікавым чалавечкам. Самуіл Паўлавіч Дзівацкі — стары камуніст, былы старшыня адной з самых першых на Гомельшчыне камун. Мы разгаварыліся, і Самуіл Паўлавіч раскажаў мне цікавую гісторыю, як у 1923 годзе камунары паслалі хадака да Леніна на даламог, Ільіч даламог. Па яго загадзе камуне быў выдзелен трактар. Машыну сустракалі ўсёй грамадой. Пасля мітынгу трактар «запэрглі» ў калёсы, на якія звалілі лепці камунары, выехалі ў поле — было гэта вясной — і ўрачыста іх заваралі.

— Гэтак мы тады сваю старую гаротную сялянскую долю заваралі, — раскажаў усхваляваны ўспамінамі былы камунар. — Трактар для нас быў тады сімвалам новага, шчаслівага жыцця. Так, мабыць ні адна машына, ні адзін самы складаны прыбор, станок — а наш век багаты на тэхніку — не адыгралі такой сапраўды рэвалюцыйнай ролі, як трактар. Я маю на ўвазе не толькі вытворчасць, а свядомасць, светапогляд людзей. Мы і сёння з хваляваннем гаворым пра мару Леніна мець у краіне сто тысяч трактараў.

— З таго часу, як людзі здаляліся і радаваліся першым трактарам, — гаворыць Леанід Іванавіч Хітрун, — да сённяшніх дзён змянілі адбыліся неймаверна. Да рэвалюцыі, здаецца, кожны трэці сялянскі двор не меў свайго цягла. Сёння на кожнага працаўніка, занятага ў сельскагаспадарчай вытворчасці, прыходзіць 6,8 конскіх сіл энергетычных магутнасцей. На калгасных і саўгасных палках Беларусі цяпер працуе больш 60 тысяч трактараў, дзсяткі тысяч розных камбайнаў, саджалак, сеялак і іншых сельскагаспадарчых машын.

Пастаўкі тэхнікі з кожным годам узрастаюць. Сёлета, напрыклад, сельская гаспадарка рэспублікі атрымае на 1200 трактараў, 460 аўтамабіляў, 1000 сеялак і іншых машын больш, чым летась.

Гудуць на палях трактары...

На пытанні карэспандэнта «Літаратуры і мастацтва» адказвае старшыня рэспубліканскага аб'яднання «Белсельгастэхніка» Савета Міністраў БССР Л. І. ХІТРУН.

Рост тэхнічнай узброенасці дзе магчымыя механізаваць не толькі асноўныя, але і дапаможныя працэсы гэта значыць перайсці да комплекснай механізацыі, стварыць свабодналія пачынальні лініі на палях і фермах. У пал'вадасце заваз механізаванае 90 працэнтаў працэсінных работ, у жыўлагаддзі — 50.

У іх уключаюцца ў Леанід Іванавіч, што ён мае на ўвазе, калі гаворыць пра механізацыю жыўлагаддзінных ферм. Былае ж такое: ферма па справадзчы праходзіць як механізаваная, а паглядзіш — кармлі дзяркі разнастайны на палках, бітоны з малаком з-пад даільных апаратаў — таксама, гэты прыбіраюць сэхарамі і г. д. На такіх фермах і нагрукна не дзяржу тая ж сама, што і пры ручной дойцы — 14—16 кароў. Сабекохт жа малака нават вышэйшы...

— Што ж, бывае і такое, — згаджаецца Леанід Іванавіч. — Але, калі мы гаворым пра механізацыю ў жыўлагаддзі, дзім мее на ўвазе комплексную механізацыю, пры якой усё робіцца машынамі — дойка, раздача кармоў, паенне, чыстка памішанні. У нас заваз шмат ферм, сапраўдных высокамеханізаваных фабрык мала. А дзе з дапамогаў усталююць малака па спецыяльных трыбунправадчых палках у халадзільныя танкі. Толькі сёлета будучы здадзены ў эксплуатацыю 1244 комплексна-механізаваных фермы.

Я пытаюся, чаму на некаторых, нават высокамеханізаваных фермах вельмі высокія каўчкі малака? Сабекохт, нарэшце, самы галоўны коштаўны работнік... Праўдзіна. Усё залежыць ад гаспадары. Калі кароўу дрэчна карміць, дык ты не знаведана чым да, малака не прыбавіцца. І будзе яно, вядома, дарагое, бо на яго сабекошт кладуцца затраты па механізацыі. Не ўмоўна, у нас часам і арганізаваныя след работу — машын навазуча, а людзей колькі працавала, столькі і засталася.

Я раскажаў Леанід Іванавічу, што некалькі гадоў назад мне дэялася ў некаторых гаспадарках сутыкнучыся з парадкаснай з'явай — тэхнікі там, як кажуць, навалалі, а прадукцыя з году ў год дэражэе. Пачалі шукаць — аказваецца, прыбытак з'ядае... тэхніка. Як! Памятаю, у саўгасе «Вішнёўка» Мінскага раёна амаль-тысячынны аддзінны ад тэхнікі складалі каля 150 тысяч рублёў, якія цяжкім грузам кіталіся на сабекошт прадукцыі. Мабыць трэба ўстанавіць нейкія аптымальныя, разумныя памеры тэхнічнага ўзбраення?

— Гэта сур'ёзнае пытанне, але, мне здаецца, у апошні час яно паспяхова вырашаецца. Некалькі гадоў назад сельскагаспадарчай тэхнікі ў нас выпускалася значна менш, і, натуральна, кіраўнікі некаторых гаспадарчых імянішчэ «скацілі» як мага больш (а бы-вала, што і раёнае начальства насакала). Брагі, нават калі машыны ці аргатаў і не патрэбны. Маўляў, хай стаіць, есці не прасіць. Аказваецца, проціць. Калі машына стаіць — яна проста прадае грамадскіх сродкі.

Цяпер паралак іншы. Вось пакажыцеся, — суб'ексіднік падае мне невялікую кніжку ў карычневай вокладцы — гэта кніжка-план забеспячэння сельскагаспадарчай тэхнікі. Такае ёсць у кожнага старшыні калгаса, дырэктара саўгаса. У кніжцы спіс тэхнікі, якую выпускае прамысловасць. Выбар і заказваць у «Сельгастэхніцы». Закрываюцца адпаведны дагавор. Калі мы не выконваем яго — плацім няўстоіку, калі гаспадарка адмовіцца ад заказа — штраф плаціць яна.

Ну, і, вядома, набываюць тэхніку трэба столькі, каб ад кожнай машыны, кожнай прылады мець максімальную аддачу. У апошні час вучоныя зрабілі некаторыя разлікі па аптымальнай патрэбе тэхнікі, скажам, на сто гектараў зямлі. Але гэтыя разлікі не заўсёды можна выкарыстаць на практыцы. Рэкамендуецца, напрыклад, мець у трактарным парку больш калёсных трактараў, чым гусенічных. А на Вішнёўшчыні мала што зробіш. Бо глеба там цямнейшая — калёснікамі мала што зробіш.

Навогу, калі гаварыць шырэй, да вучоных, якія займаюцца распрацоўкай сельскагаспадарчай тэхнікі, у нас велькі прэзэнці. Вы паглядзіце — вшч і сёння няма добраў будзьбаўборанай машыны, ці, скажам, ільнянапрацоўчага аргата. У многіх гаспадарках лён дагэтуль тэплюцца ўручную.

[Заканчыце на 2-й стар.]

22 МАЯ грамадскасць Мінска адзначыла стагоддзе для нараджэння кампазітара Мікалая Мікалаевіча Чуркіна. Днём адбылося ўрачыстае адкрыццё мемарыяльнай дошкі на доме № 18 па вуліцы Захарова, дзе апошняй гады свайго жыцця жыў вядомы беларускі кампазітар. Старшыня праўлення Саюза кампазітараў Беларусі Р. Шырма раскажаў аб значэнні творчасці М. Чуркіна ў гісторыі беларускай музычнай культуры. Да мемарыяльнай дошкі былі ўскладзены букеты кветак.

ПАРТЫЗАНЫ, ПАРТЫЗАНЫ, БЕЛАРУСКІЯ СЫНЫ...

Тама героіні Вялікай Айчыннай вайны, барашчы беларускага народа з фашысцкімі акупантамі прыцягвае многіх народных умельцаў. Нашай рэспублікі, Разьбяр з Гомельскай вобласці М. Вінікі яндэна закончыў трыпцік «Партызаны, партызаны, беларускія сыны...» Гэта тры баршчы, якія раскажваюць пра былыя будні народных месціцаў. Іх вшч і бачыце на здымках.

ВЫДАВЕЦКАЯ СПРАВА НА СЛУЖБЕ НАРОДУ

Споўнілася 50 гадоў з дня прыняцця УІВК пастановы аб стварэнні ў Савецкай Расіі адзінага дзяржаўнага выдавецтва. У сувязі з гэтым ЦК КПСС і Савет Міністраў СССР звярнуліся да работнікаў выдавецтваў, паліграфічнай прамысловасці і кніжнага гандлю нашай краіны з прывітаннем, у якім гаворыцца:

ЦК КПСС і Савет Міністраў СССР выдзяляюць работнікаў выдавецтваў, паліграфічных прадпрыемстваў і кніжнага гандлю са значальнай дапамогай у гісторыі савецкай кнігавыдавчэскай справы — 50-годдзем утварэння адзінага дзяржаўнага выдавецтва.

Развіццё савецкай кнігавыдавчэскай справы — адна з велькіх заваў сацыялістычнай рэвалюцыі. У сацыялістычнай дзяржаве кнігавыданне, як і ўсё друк, упершыню ў гісторыі належаць працоўным. Выражае Іх Інтарэсы, служыць ажыццяўленню гістарычнай місіі рабочага класа — будаўніцтва камунізма.

За 50 гадоў Савецкай улады ў краіне выраслі шматлікія кадры вопытных выдавецкіх работнікаў, кваліфікаваных паліграфістаў, распаўсюджвальнікаў кнігі. Цяпер у гэтай важнай сферы сацыялістычнай культуры працуе каля паўмільёна чалавек. Кніжка ўвайшла ў кожны дом, у кожную савецкую сям'ю. Яна адгартывае велькіую роллю ў жыцці савецкіх людзей, у іх ідэйным і мастацкім развіцці, авалоданні бесмертнымі ідэямі марксізма-ленінізма, у далучэнні да вышніх перадавых культур і навукі, у інтэрнацыянальным выхаванні працоўных.

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў СССР выкажваюць цвёрдую ўпэўненасць у тым, што шматлікі атрад работнікаў савецкіх выдавецтваў, паліграфічнай прамысловасці і кніжнага гандлю і ў далейшым будзе з гонарам выконваць свой высокі абавязак перад народам і партыяй, улісе дастойны ўклад у будаўніцтва камунізма ў нашай краіне.

БІБЛІАТЭКАРЫ-ЛІТАПІСЦЫ

Бібліятэкары Горацкага раёна сталі следзіць за гісторыяй свайго раёна. Рэдакцыя бібліятэкі стварыла пакой бязвой і працоўнай славы — свабодналія краязнаўчы музей у мінішчы. У пакоях на сталах — успаміны ветаранаў рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. Былога камандзіра партызанскага атрада А. Васільева, былых партызанак Л. Варышчэвай і В. Сафаронавай. Былога савітара раёнама партыі У. Пташкова і іншых.

На станцыі «Ніхто не забыты і нішто не забыта» сабраны фота здымкі, што аддалі свае жыцці за нашы сённяшні шчаслівы дзень і кароткія расказы пра іх ратынны подвигі. Летась бібліятэкары разам з камсамольскімі школамі, мехкамамі партызанскіх арганізацый правялі выхад пад дэвізам «Даведзіць пра баявы шлях землякоў». Пашуці героі рэвалюцыі і вайны, а таксама людзей, якія ўстанавілі ў Савецкую ўладу ў раёне, паходзіла па партызанскіх слядах такі багаты дзяржаўны і асабісты лістаў з сельскіх бібліятэкаў напісаных дэталісцкіх 18 сельскіх Саветаў раёна. Паход гэты прыцягваецца і сёлета.

Я. КАЛЯДА.

З КНІГАЙ У НАС СЯБРУЮЦЬ

Усе, людзі розных прафесій і ўзростаў. У гэтым пераканаваешся штодзённа на пошыце на літаратуру ў нашых кнігарнях. І каб задаволіць гэты пошыт, кааператары шукаюць новыя і ўдасканальваюць старыя формы гандлю, павышаюць яго культуру.

Сапраўдным асяродкам культуры стаў магазін «Кніжны свет» у Нясвіжы. Тут заўсёды шырокі выбар кніг па розных галінах ведаў: падлісныя выданні, сельскагаспадарчая і палітычная літаратура, літаратура па музыцы, мастацтва, пэдагогіка, даведнікі, дзіцячы мастацтва, пэдагогіка, даведнікі, дзіцячы мастацтва. Работа з пакупнікамі пачынаецца тут яшчэ, як кажуць, на дэбкіх подступах да кнігарні. Прадуючы наведваюць установы, прадпрыемствы, даюць у савецкай вёсцы, прыцягваюць да гандлю актывістаў-кнігалюбцаў. Рэгулярна ў кнігарні праводзяцца сустрачкі пакупнікаў і чытачоў з беларускімі пісьменнікамі. Толькі ў апошні час пачыналі і выступілі ў магазіне І. Шамякін, П. Пануза, М. Хведаровіч, Р. Сабеленка, П. Пестрак, М. Ткачоў і іншыя.

Свой «пошыркі» мае і кнігарня Чырвонаслабодскага спажывецкага таварыства Салігорскага раёна. Пры магазіне створан і працуе свет па прапаганда і распаўсюджванню літаратуры. Пастаянна праводзяцца тут кніжныя віктарыны і латарэі, нізоднае масавае мерапрыемства ў раёне не абходзіцца без таго, каб там не былі столькі з кнігамі, не ішоў бойкі гандаль літаратурай. Умела працуюць калектывы Бешанковіцкага, Іванавіцкага і шмат іншых раённых кнігарняў. Пры Іванавіцкай кнігарні, напрыклад, вельмі развіта кнігавыданне. Тут дастаюцца прадуцы 12 кнігамошаў і 97 грамадскіх распаўсюджвальнікаў.

У гандлі кнігай поспех залежыць перш за ўсё ад кадраў. У Нараўлі кнігарня пачылася мо самай горшай на Гомельшчыне. І было гэта да таго часу, пакуль не пайшлі працаваць у магазін Яўгенія і Рыгор Кавальчукі. Змянілася нават сама аблічка магазіна, палепшылася культура гандлю, папоўніліся пеліцы.

Як толькі ў магазін паступае новая літаратура, прадуючы перш за ўсё падаемліваюць аб гэтым ва ўстаноў, на прадпрыемствы, у калгасы, саўгасы, школы, культурна-асветныя установы, індывідуальным уладальнікам бібліятэк, падлісцкім. Тэлефон, паштоўкі, пісьмы, асабістыя сустрачкі — усё дэлагае. У самой кнігарні рэгулярна абнаўляюцца стэндзі «Кніжка — лепшы падарунак», «Навічкі мастацкай літаратуры» і іншыя.

Прыклады добрай вынаходлівацы ў працы нашых прадуючых можна прыводзіць бясконачна. Неадарма ўжо 44 калектывы сельскіх кнігарняў рэспублікі ўдасцейны высокага звання «Богдаты камуністычнай працы». Вопыт лепшых магазіноў Беларускага саюза аб-

ПАДРУЖЫЎСЯ З КНІГАЙ ХЛЕБАРОБ

гульнія, распаўсюджвае па ўсёй сваёй сістэме.

За апошнія гады шмат зроблена, каб пашырыць кнігандлеву сетку, больш удасканаліць яе. Пад кіраўні зважэннем і аддазены многія лепшыя памішанні. Толькі за апошнія тры гады пабудавана 68 спецыялізаваных кнігарняў, а ўсяго іх у нас больш як трыста. Акрамя гэтага кнігі прадуюцца ў 69 аддзелах райунівермагаў і культурнага, амаль у ста кніжных павялічальных і кісках і 1835 аддзелах кнігі ў сельгах.

Спецыялізавана гандляе сетка зараз ёсць ва ўсіх спажывецкага таварыства Ваўкавіскага, Шчучынскага, Рачыцкага, Мядзельскага, Барысаўскага, Маладзельскага, Вілейскага і іншых раёнаў.

Багаты вопыт некаторых аўтала-прапрымае нас наклапаціцца і пра рэзонаны гандлю. У Вялікіх іраўні раіспажывецкае шаферма-прадуючым аўталаў працуе Іван Емчанскі. Кожны выезд яго пераць кнігарні ў вёскае свята, Івану Карпавічу ўдалося стварыць пастаяннае кола пакупнікаў-кніга-любцаў. Асабліва ўвагу звяртае Іван Карпавіч на комплектаванне поыватных бібліятэк. У 1968 годзе ён скомплектаваў і распаўсюдзіў 850 бібліятэкаў.

Перабудавалі сваю работу і аддзельныя «Кніга — пошыты». Летась такія аддзелы пачалі стваоцца і на кніжных складах. Неўзабаве такія аддзелы будучы стваоцца пры ўсіх абласных і рэспубліканскіх кніжных складах.

Будзем прадаваць кнігі і праз бібліятэкі. Летась, напрыклад, літаватопу аўталаў ішоў 332 сельскія бібліятэкі. І гэтая форма чытачым сабе апраўдала.

У ўспаміну ўжо пра работу кніганошаў і грамадскіх распаўсюджвальнікаў кнігі. Скажу толькі яшчэ, што Беларускага саюза гэты пазамаркэтыныя формы кніжнага гандлю будзе ўспяк развіваць і заахочваць. Паспяхова прапагандаюць і распаўсюджваюць кнігі камсамольскія арганізацыі «Савецкі юны сяброў кнігі», асабліва ў Пухавіцкім, Слуцкім, Смалявіцкім, Барысаўскім, Столінскім, Глыбоцкім, Бешанковіцкім і Талачынскім раёнах.

Увогуле грамадскасць аказвала і аказвае нам велькіую дапамогу. Ніводзім кніжні кірмаш, выстаўка-продаж літаратуры, месячнік дзікада не праходзіць без дэбра-ацтывных пачмоўнікаў.

Дэлагаем нам распаўсюджваць кнігі і тое, што мы пашуцілі прапаганду і рэкламу кнігі праз гэ-

ты, радыё, тэлебачанне, рассылку друкаваных рэкламных матэрыялаў па калгасам і саўгасам, арганізацыйных, устаноўках і індывідуальным пакупнікам. У Мінскай вобласці, напрыклад, у раённых газетах было змешчана за год больш 280 разнастайных інфармацыйных аб кнігах і зроблена звыш 100 перадач па радыё. Сёлета гэтыя формы прапаганды і рэкламы ўжываюцца шчы шырэй.

Усё гэтыя прынятыя меры далі магчымае летась развіваецца літаратуры больш, чым на штыць з паловай мільёна рублёў. За пошкі ў кнігандлі атрымалі кааператары рэспублікі і рэкламны пераходны Чырвоны сцяг Цэнтрсаюза і ЦК прафсаюза работнікаў дзяржаўнага і кааператывнага гандлю.

Набліжаецца 100-годдзе з дня нараджэння У. І. Леніна. Рэзка ўзрос пошыт на творы правядоўца і кнігі аб ім і яго палепніках. Работнікі сельскіх кнігарняў імяніцкіх заахочваюць усё запатрабаванні, зрабіць усё магчымае, каб як мага больш кнігі Ільіча трапілі ў бібліятэкі працоўнікаў сьла.

З гэтай мэтай ЦК КПСБ, Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў БССР па друку разам з Беларуска-спажывецкага саюза і гонар ленынскага юбілею праводзяць з і савакія 1970 года па 1 красавіка 1970 года спецыяльныя рэспубліканскія агляды прапаганды абласных, гарадскіх, раённых, прыватных камсамольскіх і піянерскіх арганізацый грамадска-палітычнай літаратуры.

Першыя месцы агляду паказваюць, што ўсе кнігарні, камсамольскія і піянерскія арганізацыі актывна ўключыліся ў агляды і дабіліся ўжо некаторых поспехаў у распаўсюджванні літаратуры сярод сельскага насельніцтва. Усе абласці паспяхова выканалі план першага квартала і далі прырост у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года.

Дзясятныя поспехі ў развіцці кніжнага гандлю радуюць нас, але не супакоўваюць. Мы разумеам і бачым свае недахопы і нявырашаныя пытанні. На тое, каб палепшыць гандаль кнігай на сьле, як таго і патрабуе ад спажывецкай кааператывнай партыі, і будучы накіраваны нашы намаганні, 100-годдзе з дня нараджэння У. І. Леніна сустраем новымі поспехамі.

І. АЛЕКСІЕВІЧ, начальнік Упраўлення кніжнага гандлю Беларускага саюза.

НА ўСЕСАЮЗНЫ АГЛЯД

Летась Барысаўскі парк культуры і адпачынку Імя М. Горькага ва лепшыя вынікі ў тэатралізаваных прадстаўленнях заваяваў дыплом Міністэрства культуры СССР і рэдакцыі газеты «Известия».

Такі ж агляд праводзіцца і сёлета. І зноў у ім удзельнічаюць барысаўчане. Не разгляд журы ўсеаюзнага агляду чыні прадставілі сцэнарый двух тэатралізаваных прадстаўленняў, тэматыка якіх прысвячаецца 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Адно з іх называецца «Ленін і цяпер жывыяны за ўсіх жывых». У ім размова ідзе пра вуліцу Леніна ў Барысаве, пра перамяненні, якія тут адбыліся за апошнія гады. У другой рэбодзе «Мы — унукі вялікага Леніна» раскажываецца пра піянерскі горада.

П. БАРОДКА.

СЛАЎНАЙ ДАЦЕ ПРЫСВЯЧАЕЦА

Дарагу ўсім нам дату — 25-ю гадавіну вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх заахоннікаў — мы адзначаем у год слаўнага ленынскага юбілею. Разам з усім народам рыхтуюцца да вялікага свята і працоўнікі тэатраў рэспублікі. У гэтыя непакопныя дні яны пакажучы свае лепшыя спецыялы, прысвечаныя гераічнай барацьбе савецкіх людзей у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Прэздыум Беларускага тэатральнага аб'яднання разам з Домам мастацтваў рыхтуе выстаўку на тэму «А музы не маўчалі», якая будзе складацца з двух раздзелаў: «Спектаклі тэатраў рэспублікі, прысвечаныя Вялікай Айчыннай вайне» і «Фронтаныя брыгады, дзечны мастацтва на франтах і ў партызанскіх атрадах».

У. СТЭПІМАХ, намеснік старшыні прэздыума Беларускага тэатральнага аб'яднання.

ЮБІЛЕЮ НАРОДНАГА ПЕСНЯРА

У ліпені 1972 года спяўнецца 90 гадоў з дня нараджэння народнага песняра Беларусі Яні Купалы. У сувязі з гэтым у Літаратурным музеі паэта распаўсюдзены план мерапрыемстваў, прысвечаных юбілею, які будзе шырока адзначацца беларускім народам і ўсёй савецкай грамадскасцю.

На прадпрыемствах, у навучальных устаноўках, калгасам і саўгасам праводзяцца літаратурныя вечары, сустрачкі з пошдзімі, якія ведалі Янку Купалу, наладжваюцца кніжныя выстаўкі. Актывізуецца экскурсійная работа музея.

90-годдзю з дня нараджэння песняра прысвечваюцца спецыяльныя буклеты, альбомы, зборнікі навуковых прац супрацоўнікаў музея.

Так, неўзабаве павінен выйсці ў свет каларысны буклет «Літаратурны музей Яні Купалы», падрыхтаваны вучоным сакратаром музея А. Есаковым. У буклеце будзе шмат фотаздымкаў, каларысных фотакопій з карцін і ілюстрацый да твораў паэта. Гэтая кніжка альбомнага тыпу можна быць выкарыстаная настаўнікамі пры вывучэнні жыцця і творчасці Я. Купалы, культурасветработнікамі і бібліятэкарамі пры наладжванні кніжных выставак, літаратурных вечароў.

Знаходзіцца ў друку другое, перапрацаванае і дапоўненае выданне даведніка «Літаратурны музей Яні Купалы».

Старэйшы навуковы супрацоўнік музея І. Жыдовіч падрыхтаваў да друку альбом «Янка Купала. Жыццё і творчасць». У ім будзе больш як 300 фотаздымкаў і ілюстрацый. Складаецца альбом з наступных раздзелаў: «Жыццё і творчасць паэта ў дакастрычніцкі перыяд», «Жыццё і творчасць паэта ў савецкі перыяд», «Уважванне павялікі народнага паэта» і «Янка Купала ў мастацтвах». У канцы альбому будучы змешчаны ўважванне «Даты жыцця, літаратурнай і грамадскай дзейнасці Яні Купалы».

Зборнік «Пясян народных дум», які таксама павінен сёлета выйсці з друку, у адрозненне ад выдзінцаў ранейшых зборнікаў, складаецца з даследчых прац навуковых супрацоўнікаў музея. У зборніку ўключаны працы дырэктара музея Я. Шаравіча, калектыва Яні Купала. Жыццё і творчасць — першая частка [дзяржаўна-выдавецкі перыяд] ствараемай упершыню навуковай біяграфіі народнага паэта, «Публіцыстыка Я. Купалы дакастрычніцкага часу» І. Жыдовіча, «Янка Купала і беларуская драматургія» А. Есакова.

Зборнік разлічаны на шырокага чытача. Тут знойдзе сабе матэрыял і даследчык, і пісьменнік, педагог і журналіст, студэнт і школьнік, кожны, хто любіць беларускую літаратуру і прапагандае яе.

У 1955 годзе выйшла з друку 1-я частка «Бібіліграфіі твораў Я. Купалы» (1905—1915 гг.). Другая частка «Бібіліграфіі твораў Я. Купалы», якая выйшла ў свет у 1957 годзе, рэгістравала не толькі мастацтва твораў, але і публіцыстычныя артыкулы, выступленні паэта ў савецкі час (1917—1942 гг.). Цяпер выдываецца «Навука і тэхніка» рыхтуе да друку III і IV часткі «Бібіліграфіі твораў Я. Купалы і літаратуры аб ім». Яны ўключыць усё мастацтва твораў паэта, публіцыстычныя артыкулы, выступленні, пераклады, якія ўваходзілі ў зборы твораў калектывнага зборніку, публікаваліся ў перыядычным друку, выйшлі асобнымі кніжкамі ў перыяд з 1940 па 1960 год. Акрамя гэтага, III і IV часткі «Бібіліграфіі...» рэгіструюць усё крытычныя артыкулы, даследчыя працы, успаміны, інфармацыйныя матэрыялы пра Янку Купала.

Сёлета калектыв навуковых супрацоўнікаў музея прыступіць таксама да вялікай і адказнай працы над складаннем «Летапіс жыцця і творчай дзейнасці Яні Купалы». Каб прыступіць да гэтай работы, навуковыя супрацоўнікі катэдр і апрацавалі фондывыя матэрыялы, правялі вялікую бібліяграфічную работу, знаёміліся з арганізацыйнай працай па напісанні «Летапіс» у музеі Максіма Горькага.

Ужо складзены прэспект «Летапіс» — ён будзе ўтрымаць сабой пасродку сельскага насельніцтва. Усе абласці паспяхова выканалі план першага квартала і далі прырост у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года.

Дзясятныя поспехі ў развіцці кніжнага гандлю радуюць нас, але не супакоўваюць. Мы разумеам і бачым свае недахопы і нявырашаныя пытанні. На тое, каб палепшыць гандаль кнігай на сьле, як таго і патрабу

МНЕ ЯЩО НЕ ДАВОДЗІЛАСЯ нідзе ў музеях бачыць мемарыялы ў гонар іх стваральнікаў. І гэтую веліччю-чэрную разгорнутую кнігу, пакладзеную пад шыло, я аглядаў з павагай і цікавасцю. На першай старонцы залатымі літарамі выцяснена:

Музей створаны па ініцыятыве камсамольскай арганізацыі завода. Актыўны ўдзел у зборы матэрыялаў прынялі члены ВЛКСМ

Юрыі НІКАНАУ,
Лілія ГРЫНКЕВІЧ,
Павел КОТ,
Васіль КУЗЬМІЧ,
Анатоль ХАРАШУНОУ,
Віктар РАЖДАЕУ —
секратар камсамольскай арганізацыі.
Экспазіцыю распрацаваў
інжынер бюро тэхнічнай інфармацыі
Павел ІВАНОВІЧ МУРАШКІН.

Я не змог пачаць гэтых камсамольцаў — кожны з іх быў заняты на сваім участку работ. А вось Павел Іванавіч Мурашкін, хоць і быў у адпачынку, задурыўся быць мам і пама. Павел Іванавіч — высокі, шчымы, нечым заклочаны чалавек. Гаворыць стрымана, каб — брані боі! — не прагучы расказ як пахвалба. Усё рабілася на энтузіязме. Так, халата работы ўсім. Відмама, — І. Паўлю Іванавічу давялося круціцца — быў, як кажуць, шавец, жнец і ў дуду іграць: і загадчыкам гаспа-

рэта за дзіцячы сад? Аднак гэты «дзіцячы сад» менш чым за два гады пабудоваў фабрыку і асвоі вытворчасць. Многія інжынеры Магілёўскай фабрыкі займалі потым вядучыя пасады ў нашай прамысловасці.

І ўсё ж неверагодна стала фактам — першае беларускае шугінае валакно было атрымана. «Магілёўская праўда» над старонняй матэрыялаў, прысвечаных будоўлі, змяшчала загаловак: «Вышэй сядз сапраўдніца і ўдзячліва! Сёння шаўковае сірана прагучыць аб новай перамозе». Гэтай выдатнай падзеі прысвяціла ўвесь нумар шматтыражніка «Чырвоная вераніца». У газетах былі змешчаны цэлыя вышавальныя тэлеграмы старшыні Саўнарпрама СССР В. Куйбышава і старшыні Саўнарпрама БССР М. Галадзеда.

Дырэктар завода В. Вароб'ёў вазіў у Маскву паказаць В. Куйбышаву будзе валакно. Валяр'ян Уладзіміравіч доўга гутарыў з кіраўніком новабудоўлі, вельмі чула аднёсся да ўсіх патрабаванняў кіміі, задаволю іх. Акрыленне вяртаўся В. Вароб'ёў у Магілёў.

Менавіта В. Куйбышаў стаў ля калёны кімчанага гіганта, яго клопатамі фабрыка расла і мацнела. Можна таму на агульным мітынгу рабочыя і будаўнікі прынялі рашэнне — працы прысвоіць прадпрыемству імя гэтага выдатнага бальшавіка.

Фабрыка працавала. Ужо ў 1933 годзе была перакрыта практычна магутнасцю, у гонар XVII з'езда ВКП(б) выпушлі сто тон валакна

фана: 1959 — другая чарга; 1960 — асвоена вытворчасць штапельнага валакна, у строй уступілі, па сутнасці, цалы новы завод.

Пра паспяванне развіцця завода расказваюць экспазіцыя трых аддзелаў: «На шырокі прастор», «Сям'ю годні кроў сям'ёныя», «Сёння і заўтра завод». І кожны экспанат аддзела — гэта сілы і расказ не толькі аб росце вытворчасці, але і пра становленне чалавека, пра павышэнне яго культурынага ўзроўню. Перад 50-годдзем Вядучага Кастрычніка прадпрыемству перададзена на вечнае захаванне Памятны сцяг ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР і ВПСРС. Камсамольская арганізацыя ўзнагароджваецца Памятным сцягам ЦК ВЛКСМ. Гэта — вышэйшае прызнанне заслуг калектыву прадпрыемства.

За паспяваннем гадзі на заводзе выраслі свае Герой Сацыялістычнай Працы — прадзільшчыца Ева Белавусова і памочнік майстра Ганна Пінчук. А ўсіх, хто ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі, больш 600 чалавек. І зноў — лічы, лічы. Калектывы, лепшыя па прафесіі... Калектывы «імя 50-годдзя Савецкай улады». Кожны восьмы рабочы — рацыяналізатар... Калектывы трых цэхуў, 26 змен, 46 бригад, трох участкаў, двух камплектаў носяць ганаровае званне калектываў камуністычнай працы. Плюс да гэтага яшчэ 1303 ударнікі на розных вытворчасцях, на розных працэсах. Гэта не проста ганаровае званне, гэта адзнака вольнага духоўнага росту, тых якасных змен у свядомасці, якія дакладна сфармуляваны ў маральным кодэксе будаўніча камунізму.

І зданкі, пудоўныя аданкі. Пры заводзе свой прыгожы вольны горад. Свой бальнічны гарадок, дзе працуюць больш паўсотні ўрачоў і амаль 200 медыцынскіх работнікаў з сярэдняй медыцынскай адукацыяй. Дваццаць дзіцячых садоў і ясляў, свае піянерскія лагеры, свае прафілакторы і дамы адпачынку для дарослых і дзяцей. Калі ласка, адпачывай, прапраўны здароўе. І не толькі свае адпачываюць. У цяжкую і аднаўляючую руку дапамогі ташкенцам дзецям. Адпачывалі тут і балгарскія дзеці.

Наогул, міжнародныя сувязі прадпрыемства шырокія. Тут часта госпаць дэлегацыі з сацыялістычных краін, асабліва з хімаквіната «Фрыдрых Энгельс» (ГДР), на заводзе створана аддзяленне Таварыства германа-савецкай дружбы. Аб гэтых сувязях сведчаць памятныя вышпелы і паэтычныя шчырыя запісы ў кнізе водгукаў музея. «Мы былі вельмі ўражаны тым, што ў вашай краіне так супадаюць інтарэсы дзяржавы і народа», — запісала дэлегацыя працоўных балгарскага горада Габрава.

КАЛІ АДНАГО з апошніх стэндаў я стараў асабіста даўга. І раней я ведаў, што ў Палацы культуры Магілёўскага завода шугінага валакна многа розных калектываў мастацкай самадзейнасці. Але ніколі не думаў, што гэта такі гіганцкі камбінат культурынага выхавання. І не толькі рабочыя і членаў ІХ сем'яў. Уплыў Палаца культуры адчувае на сабе ўвесь Магілёў.

Мяркуючы самі: тры калектывы мастацкай самадзейнасці маюць ужо высокае званне народных — ансамбль танца, агітэатр «Усмешка», тэатр драмы. А яшчэ працуюць тут тэатр маладзёжнай эстрады «Малшы», тэатральная студыя «Юнацтва», вакальны ансамбль, калектыв «Мастацкае слова», духавы і эстрадны оркестры. Гэта — для дарослых і з дарослым. Цяпер дзіцячы: ляльчыны тэатр, піянерскі ансамбль песні і танца (плюс да яго тры ганцавальныя падгрупы — для рэзерву), хор, гурток мастацкага слова, духавы аркестр і аркестр народных інструментаў, музычная студыя, шматлікія тэхнічныя гурты. Усё гэтае калектывае аб'ядноўваецца больш як 800 удзельнікаў. Гэта — без уліку тых турботоў самадзейнасці, што працуюць неспрэчна ў цэху. З тымі — калі паўтары тысячы. А ў нерэспубліканскіх, якія наладжаны палац, удзельнічаюць яшчэ многія сотні рабочыя і служачыя, членаў ІХ сем'яў.

Павел Іванавіч Мурашкін расказаў, што экспазіцыя будзе ўдасканаленая. Бос тут і тры стэнды, новыя стэнды — шырай будзе прадставлена прадукцыя прадпрыемства... А вось тут будзе стэнд пра «Лаўсанбу»: хоць гэта нова гігант кіміі, зусім асобная будоўля, але завод шугінага валакна ў нейкай ступені адчувае сябе нібы бацькам яе... А ў гэтым месцы пад шыло будзе пакладзена пісьмо-мемарыял камсамольцаў нашых гадоў у будучае, тым камсамольцам, што будучы адзначыць 100-годдзе ВЛКСМ...

І яшоў з гэтага музея, з Палаца культуры з такім адчуваннем, нібы прачытаў давольную і цікавую кнігу пра людзей, пра завод, які стаў і для ІХ родным домам. І ўспамінаўся мне водгук Максіма Горькага на першы том «Гісторыі завода» — «Людзі Сталінаградскага трактарнага», яго захваленне гэтым выданнем. «Прачытаўшы гэтую кнігу, беспартыйныя моладзь Саюза Саветаў убачыць, як людзі пабудавалі завод і які завод перавываваў людзей. Сумленны, разумныя хлопцы, мабыць, зразумее, што савецкі завод — школа сацыялістычнай культуры, а не капіталістычная жывадзельня».

Не ўстаўляў гэтыя словы і сёння. Музейны расказ пра завод, пра тое, як ён «перывываваў людзей», стаў для ІХ «школай сацыялістычнай культуры», не менш пераканаўчы і красамовны, а энтузіязм камсамольцаў-следзітаў заслужоўвае ўсялякай пахвалы.

П. МІСЬКО,
снеч. кар. «Літаратуры і мастацтва».

БАЧЫЦЕ на нашым адмымку доўгі ўважлівы сабе на гледзішчэ ў ачыны і німыя. Гаворыць архітэктар А. П. Воінаў. — Гледзішчэ ў ачыны і німыя, мароз, дрэвы ў іх, снег... Падыходзіце да другога — гэта Дзеці Беларуса па зямельнай трайце, зямлі, цэнтры неціты. Так, так — гэта зусім не фантазія над калектывам гэтага дома будзе нашыя пластычныя шацёрдак, а ва ўнутраным дварыку створаны мікраклімат...

Па задуме архітэктараў Беларускага політэхнічнага інстытута, якія распрацавалі гэты праект, некалькі такіх дамоў павінны быць пабудаваны ў галіцы АН БССР. Дзевяць унутранага каляца 120 метраў, — гэта амаль два гектары зямлі, адгароджаныя ад непагодзі. Задумалі, што на гэтай плошчы ёсць дзе «рагатуны» архітэктарам-аэліяцэям. Тут праектавана пасадзіць шмат кустоў, дрэў, зрабіць басейн.

Але пластыкавая плёнка можа ўтрыць тэрмом ад дажджу, а як быць з морозам?

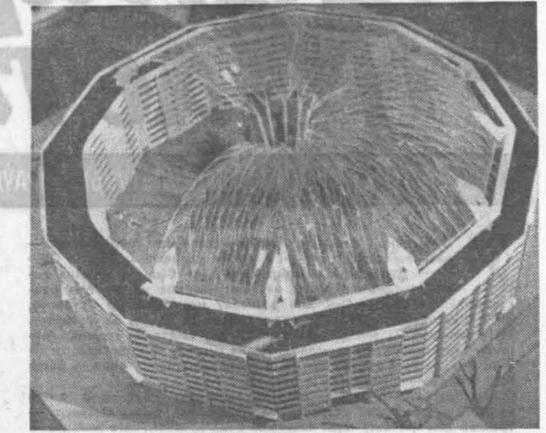
— Не! — кажа Аляксандр Пятровіч Воінаў, — мы падлічылі, чыгпа зямляй да дастаткова, каб пад прэзрытым дахам, нават без спецыяльнага адплення, тэмпература не зніжаецца ніжэй нуля. А калі дадаць сюды цёпла ад сцен самага дома, то мікраклімат два-тры морозы не страшны. Але мы ўсё ж прадуладзелі і каляцавыя дрэвы, якія будучы падгадваць паветра.

З улікам разнастайнасці чалавечых запатрабаванняў спланаваны і кватэры ў гэтым доме.

— У нашым «кальцы», — тлумачыць далей Аляксандр Пятровіч, — у кожнай кватэры будзе маленёны панойчыні — для лабараторыі, для май-старні... Ну, з калі ў сям'і не будзе аматараў такіх спраў, дык гаспадыня заўсёды знойдзе гэтаную пакою добры ўчытан. Але самае цікавае не зрыгінальнай формы, нават не пластыкавы дах над унутраным дварыкам. Самае цікавае тое, што і гэты «кальцы» і дамы, што працэдура пабач погнойнай ляснічкі, сабраны з адных элементаў. Інстытутам распрацаваны два тыпы сесій, з якіх можна зрабіць будыні розных класавых катэгорыяў. А гэта дазваляе пааб'яднаць сумоты аднастайнасці сумасяляў будоўляў мікрааэраў. З сесій, як з кубінаў, можна збіраць дамы круглыя, ляснічкі, падоўжныя на зорку... В. МІЧУРЫН.

БЕЛАРУСЬ АРХІТЭКТУРНАЯ

СЁННЯ ФАНТАЗІЯ — ЗАУТРА БУДЗЁННАСЦЬ

На гэтым адмымку вы можаце ўбачыць, якім ён будзе — дом-цуд...

Сёння гэта прыгожы макет — заўтра вуліцы, плошчы, дамы... Архітэктары А. А. Воінаў, С. В. Вяляеў, А. П. Воінаў, В. А. Лагуноўскі абмяркоўваюць лова праект. Фота Я. СОРКІНА.

У СЕСАЮЗНЫ АГЛЯД МУЗЕЯУ

І САМІМ ПАГЛЯДЗЕЦЬ, І ЛЮДЗЯМ ПАКАЗАЦЬ

НАТАТКІ З МУЗЕЯ ПРАЦОўНАЙ І БЯВОЙ СЛАВЫ МАГІЛЕўСКАГА ЗАВОДА ШУГІНАГА ВАЛАКНА ІМЯ В. У. КУЙБЫШАВА

даркі» музея, і «работадатцелю», і кіраваў афармленчымі работамі, быў нават самым звычайным «дасталавам». Заводу хутка сорак гадоў, і хачелася ўсё зрабіць як найлепш, паўней прадставіць прадукцыю не толькі свайго, але і тых двухсот прадпрыемстваў, куды ідзе заводская выскоза — лепшая за японскую, англійскую і італьянскую. Гэта — прызнанне саміх імператараў. Адначасова П. Мурашкін пісаў гісторыю прадпрыемства, падрыхтаваў некалькі альбомаў.

А калыкі прапачавалі камсамольцы Юрыі Ніканаў з сабрамі абышоў кватэры ўсіх ветэранаў завода, якія жывуць у Магілёве. Шуканыя тых, хто тут ужо не жыве, вёў вялікую перапіску. Сабраў успаміны, фотаздымкі, рэчывы экспанатаў. Памагалі, дзякуй ім, Камітэт ветэранаў вайны, музеі, архівы, бібліятэкі.

Павел Іванавіч падводзіць мяне да аднаго стэнда.

— Вось яго, Аляксея Міхайлавіча Садзіленку, даваеннага мастака Палаца культуры, шукалі ў Маскве, у Пензенскай вобласці, у Паддубна-Сахалінска, а знайшлі ў доме адпачынку на Урале. Пра яго партызанскі атрад, які дзейнічаў у Чэхаславакіі, хадзілі легенды. І сабралі і ворагі звалі яго «Чорным генералам». Храбрасць Садзіленкі ўвайшла ў прымаўкі. Чэхаславакі ўрад ўзнагародзіў яго вышэйшымі нацыянальнымі ордэнамі...

ЦІ ШКАСЦКАЯ ПУСТЭЧА... Гэты вялізны плян на дыяроўскім узбярэжжы быў аблюбованы пад першы гігант хімічнага валакна ў Беларусі — фабрыку шугінага шпоку. У 1928 годзе Саўнарком СССР прыняў пастанову аб будаўніцтве прадпрыемства, а 1 мая 1929 года ў падмурак была закладзена памятная чыгуначная дошка. Гэта было мо першае беларускае будоўля такога маштабу, не аб'явілі ўсесаюзнай, ударнай, камсамольскай.

На будоўлю з'язджалася моладзь з гарацкімі сэрцамі і моцнымі, працавітымі рукамі, поўная энтузіязму. На першым стэндзе — два групавыя здымкі таго часу. На адным — група будаўнікоў, на другім — дваццаць бяззубых юнакоў і дзяўчат, членаў камсамольскай ячэйкі. Сярод іх — першы начальнік тагачаснага ўпраўлення «Магвалякнобуд» і першы дырэктар фабрыкі В. І. Вароб'ёў, зараз буйны работнік хімічнай прамысловасці, галоўны інжынер фабрыкі Я. М. Магілёўскі, зараз лаўрат Дзяржаўнай прэміі СССР і мінскага педагога І. І. Іванавіч.

Першую нітку заправаў у машыну 28 сакавіка 1948 года, а праз дзень і ўступіла ў строй першая чарга прадпрыемства. Цяпер ужо завод шугінага валакна. У 1949 годзе краіна атрымала магілёўскі норад — упершыню ў Беларусь. Да вайны ж, апрама шугінага шпоку, больш нічога не выпускалі. Як патрабна была гэтай прадукцыі аўтамобільнай прамысловасці, нашым «разумным» машынам! За асвечэнне выпуску корду спецыялісты завода Ганна Карасёва, Андрэй Ястрэжэўскі і Сяргей Галадох устоены звання лаўратаў Дзяржаўнай прэміі СССР.

А затым і пайшло на гады, як на лясвіцы. 1955 — пачала працаваць другая чарга; 1957 — уступіла ў строй першая чарга вытворчасці цэла-

звылі (б)на. Прадпрыемства па прадставленні ЦК КП(б) было занесена на Чырвоную дошку гонару газеты «Праўда».

Фотаздымкі першых ударных брыгад фабрыкі, першых стыханаўцаў... Простыя, шчырыя і натхнёныя твары. У вачах блэск лусцівага агляду. Праз чатыры гады, у 1935 годзе, паслядоўніца А. Стаханова было ўжо на фабрыцы 1600 чалавек. Гэта дзякуючы іх намаганню магутнасць прадпрыемства да вайны ўрасла ў два разы. Аб даваенных поспехах фабрыкі вельмі мястотна і пераканаўча расказваюць экспазіцыя аддзела «Слаўнае дзесяцігоддзе».

У ПЕРШЫЯ ДНІ ВАЙНЫ на фронт пайшоў паўтысячы рабочыя. Іх месцы ля станкоў і аграгатаў заступілі жонкі і маці, старыя і дзеці. У склад народнага апалчэння потым улілося яшчэ каля 800 рабочыя. Пасля месяца герайнай абароны Магілёва рэшты апалчэнцаў адступілі з рэгулярнымі часткамі.

У час акупацыі немцы не змаглі пусціць фабрыку. Тут актыўна дзейнічала падпольная група пад кіраўніцтвам Сяргея Гусакова і Сяргея Сабалеўскага. Падпольшчыкі не толькі влі агітацыю, распаўсюджвалі лістоўкі. Яны ўзарвалі водзмякчальную станцыю і катлы ЦЭЦ. Вялікую групу заагароў па даносе пракаватара немцы скапілі і закатавалі.

Заводскія следаты ўстанавілі ўжо калі ста імянаў былых падпольшчыкаў, партызанаў і воінаў, якія загінулі ў барацьбе з ворагам. У адным з цэхуў вільне мемарыяльная дошка з імянамі загінуўшых. А тут, у музейнай экспазіцыі «Яны кроцаць у бясмерце», толькі копія таго мемарыяла. Нібы выствіралі на паверхню байцы, гатовыя на першым закліку зноў кіннуцца ў атаку на ворагаў... Мікола Канаваляў, былы інжынер, потым мінер і ўршчыне начальнік штаба партызанскага атрада «За Радзіму» — загінуў у 1943 годзе... Іван Вубоў, старшы лабарант... Прайшоў усё франты, смерцю храбрых загінуў пад самым Берлінам... Вялікі слупок прозвішчаў, імянаў...

Страты, якія нанеслі гітлераўцы шаўковай фабрыцы, падлічыла Дзяржаўная камісія: 66,4 мільёна рублёў. Асмалелыя руіны, горы жалеза і дрэў... Аднаўлялася прадпрыемства ў неверагодна цяжкіх умовах: не халала ні людзей, ні тэхніку. Колькі такіх разбураных і разрабаваных прадпрыемстваў было тады ў Беларусі!

Першую нітку заправаў у машыну 28 сакавіка 1948 года, а праз дзень і ўступіла ў строй першая чарга прадпрыемства. Цяпер ужо завод шугінага валакна. У 1949 годзе краіна атрымала магілёўскі норад — упершыню ў Беларусь. Да вайны ж, апрама шугінага шпоку, больш нічога не выпускалі. Як патрабна была гэтай прадукцыі аўтамобільнай прамысловасці, нашым «разумным» машынам! За асвечэнне выпуску корду спецыялісты завода Ганна Карасёва, Андрэй Ястрэжэўскі і Сяргей Галадох устоены звання лаўратаў Дзяржаўнай прэміі СССР.

А затым і пайшло на гады, як на лясвіцы. 1955 — пачала працаваць другая чарга; 1957 — уступіла ў строй першая чарга вытворчасці цэла-

ГУДУЦЬ НА ПАЛЯХ ТРАКТАРЬ...

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

Ну, і прамысловасць, хоць і робіць шмат — патрэбы велькі ў тэхніцы цалкам не задавальняе. У тэхніцы выпускаецца 650 розных відаў сельскагаспадарчых машын і прылад, а патрабавання ў два разы больш.

— А запасных частак? У якасці гаспадарку ні прыездзе, толькі і чужыя скаргі на недахоп запчастак...

— Скаргі гэтыя не заўсёды справядлівыя. Назаву адну зарэктую лічбу. У гэтым годзе гаспадарку трактараў да палявых работ склаў 97 працэнтаў, а яшчэ работ наезд — 83 працэнтам. Значыць, нечым жа рамантуюцца машыны? Але скажыце, што такой праблемы няма, значыць скажыце няпраўду. Не зведзена ў нас, каб завод, які пачаў выпуск новага трактара, рабіў адначасова і запчасткі да яго. Вось і атрымліваецца — пакаль трактар новы, усё добра, а на другі, трэці год хоць ты яго выкідай. Праўда, апошнім часам мы пачалі самі вырабляць і рэстаўраваць многія запчасткі часткі. Так, скажам, наш завод у Палацку рэстаўруе на новы тэхналогіі каленцаныя валі. Але усё роўна задаволеныя усё патрэбы не можам. Асабліва ў

дробных частках і дэталях. У нас дагэтуль дэфіцыт на розныя шрубкі, шпунцікі і г. д. Дробязь, а не абяздзецца.

Зусім дрэнна ў нас з запчасткамі для аўтатранспарта. У калгасках і саўгасках рэспублікі 40 тысяч аўтамашын. Значную частку дэюно б пара адправіць на злом — машыны па 10—15 гадоў. Але што будзе рабіць, калі транспартныя сродкі не хлапе — заводзіцца рамантаваны. Праўда, зараз справа трохі папраўляецца. У рэспубліцы створана 18 станцый па тэхнічным абслугоўванню аўтамашын. Яшчэ 15 адкрыліся сёлета. К 1975 году мяркуецца ў кожным раёне стварыць сельскія аўтамабільныя сервісы.

Я кажу Леаніду Іванавічу, што спраўная работа тэхнікі, відаць, у многім залежыць і ад людзей, якім яна даручана. Як у нас з механізатарскімі кадрамі?

— Сёння армія сельскіх механізатараў складае ў рэспубліцы каля 110 тысяч чалавек — гэта толькі ў калгасках і саўгасках. Дадаць яшчэ 60 тысяч, што працуюць непасрэдна ў сістэме «Белсельгасптехнікі». І ўсё ж праблема кадраў існуе. Разумеюць, яшчэ некалькі гадоў назад у тэхнічных вышпеліх, якія рыхтуюць механізатараў, быў коўрс.

Зараз цяга моладзі да гэтай прафесіі аслабла. Пайшоў віну за такое становішча нясець усё мы. Аб'ектыўна атрымалася, што сёння праца механізатара ў вёсцы, можна сказаць, самая цяжкая. І аплываецца не вельмі добра. Скажам, жывялоўцы зарабляюць больш.

У многіх гаспадарках наймела выкарыстоўваюць працу механізатараў. Сярод-негадвае згэруцца механізатараў у рэспубліцы — 190 200 дзв. Знойма ён, як правіла, заняты рамантам. А на рамонт вельмі нікія заробкі. Ну, і шчы не скаржы, што пасля службы ў арміі значная частка вясковых хлопцаў — учарваліх трактарыстаў — асыдае ў горадзе, дзе і ахвотна баруць на любое прадпрыемства.

— Дзіямі я бачыў у адной з цэнтральных газет фотаздымак групы дзвучат-навуцэнк вышпеліх механізатараў, якое рытуе трактарыстаў. Вышпеліца гэтае, здаецца, на Украіне. А ў нас як?

— У нас дзвучат-навуцэнк вышпеліх амаль не ідуць. Не таму, што не падабцацца прафесія механізатара. Проста, яна ў нас яшчэ цяжкая. Вось калі ўвесь рамонт тэхнікі мы возьмем на сябе (а ўсё ідзе да гэтага), калі ў кожным калгасе ці саўгасе будучы, скажам, цэлыя герамы

— А чаму не замечоваць тэхніку проста за палыводчай брыгадой ці палыводчым звяном?

— Сапраўды, так рэкамендуецца многія эканамісты. Спрабавалі — дрэнна. Палыводчы брыгадзір старэець, каб як мага больш вышпеліць з тэхнікі. А тое, што яе трэба бережчы, яго менш за ўсё турбуе. У многіх раёнах Віцебскай вобласці загубілі шмат машын і прылад, бо з-за работ заблылі пра тэхноляды.

Перад тым, як падзякаваць Леаніду Іванавічу за інтэрв'ю, я цікаўлюся, як праходзіць вясняная палыводчы работнікі і механізатараў у гэтым дапамагав «Сельгасптехнік».

— Я не памятаю такой цяжкай вясны, як сёлета. У многіх месцах палыводчы работнікі пачаліся на тры-чатыры тыдні пазней, чым звычайна. І ўсё ж механізатараў паспяхова спраўляюцца з цяжкасцямі. Да ўборачнага сезону гаспадаркі будуць мець 23-тысячны парк камбайнаў. Амаль у паўтара разоа — да дзвух тысяч — павялічыцца колькасць зернеапрацоўшчыні і сушыльных пунктаў. Каляскі і саўгаскі атрымаюць 2600 сельскагаспадарчых машын — удвая больш, чым петысяч. Іх будзе 8 тысяч — па адной на кожнага 80 гектараў пасава.

Адным словам, сельскія механізатараў узялі ўзруўны старт і з гонарам закончаць гэты год год ленынскай ударнай працы.

Вышпеліца Мінскага гарадскога прафесіянальна-тэхнічнага вучылішча № 53 Віталій Іванавіч Свішчаў — студэнт-заочнік пятага курса мастацка-графічнага факультэта Віцебскага педагогічнага інстытута. Цяпер ён працуе над дыпломнай работай «Уладзімір Малюкоў».

Аўтар, 27 мая 1969 года.

М. ЗАМСКІ.

Афішы другі раз апаляцваюць пра гастрольныя выступленні ў нашай сталіцы групы артыстаў пантэмімі Каўнаскага драматычнага тэатра. Мічане пазнаёміліся з ім і яшчэ летась і надоўга запамінілі іх спектаклі «Маскі», «Кветка», «Янчына», «Парасон, Спяная і Барыцьба ў ценеры». Мы былі ўражаны глыбокім зместам спектакляў і іх майстарскім якасцю. Мовай жэстаў, пластычных рухаў і мінімі лютаскіх гукаў умяюць яна раскрыць характары людзей і іх канфлікты. Цікава, што большасць афішаў гэтай групы раней выступіла ў аматарскіх калектывах — з'явіліся Т. Баневіч, мастацка Р. Бутнайт, музыкант Я. Саўнікайтэ, тэатр В. Петрушвічус, школьнікі К. Андрэйшкіяйтэ і Э. Паўлюніскі. Цікары яны прафесійнальным афішам.

З'явіліся і мастацкія афішы на нашым тэатры ў трох дзень «Сны ідоў» — п'есу пра барыцьбу чалавека з лясам, яго змаганне за светлы ідэалі. Нам дапамог пабачыць гэты спектакль і нас урушчыў драматычны напал страшы і спэктаклі, увесё пакажы — гімн неспаспэнаму духу творчасці. Да гэтага імянуўся і рэжысёр Модрыс Тэнісон.

Л. КАДУШКІНА, С. АДЭМАНКА.

На адмыку — сцена са спэктакля «Сны ідоў» у выкананні каўнаскага артыста.

УВАГА: КОНКУРС!

У мэтах папулярызаванні выскароднай працы і гераічных учынкаў работнікаў органаў унутраных спраў МУС СССР сумесна з Саюзам пісьменнікаў СССР праводзіцца конкурс на лепшы літаратурна-мастацкі творы — раманы і апавесці, п'есы і кінасцэнары, апаэзія і нарысы, пэзмы, вершы і п'ескі.

Да ўдзелу ў конкурсе прымаюцца рукапісы, не апублікаваныя да 1 красавіка 1969 года.

Для заахавання аўтарскіх лепшых твораў устанавіваюцца першыя, другія, трэція і чатыры заахавальныя прэміі асобна за лепшыя раманы і апавесці, лепшыя п'есы і кінасцэнары, лепшыя пэзмы і кінасцэнары, лепшыя пэзмы і кінасцэнары, лепшыя пэзмы і кінасцэнары.

Аўтары прэміраваных твораў узнагароджваюцца таксама дыпломамі Саюза пісьменнікаў і Міністэрства ўнутраных спраў СССР.

Рукапісы павінны быць надрукаваны на машыніцы і высланы да 1 красавіка 1969 года па адрасе: г. Масква, вул. Атарова, 6, МУС СССР — журы конкурсу пад дэвізам (правадзіма, імя, імя па-башчы і адрас) аўтара пааказваюцца абавязкова ў запячатаным конверце, на якім укажваюцца дзеі і назва твораў.

БЕЛТА.

ДАРУНАК ЮНЫМ ЗЕМЛЯКАМ

У музеі Слонімскага 4-й сярэдняй школы ёсць куток, прысвечаны творчасці мастака Н. Альперта. Тут выстаўлена каля дзесяці яго работ — дарунак мастака школьныму музею. Гэта «Начная шодка», «Лясное возера», «Ранак на Віліі», «Начная акцыя», 3 рэвалюцыйнага мінутага Слонішчынска і 1 іншыя.

У школьнай калекцыі ёсць таксама копія яго работ, якія экспанаваліся на другой ўсеагунай выставцы акавалістаў у Маскве.

Зараз Н. Альперт жыве ў Вільнюсе. Яго акавалі вядомыя на межах Літвы. Тры гады назад Таварыства польска-савецкай дружбы арганізавала ў Варшаве персанальную выставку акавалістаў Науама Альперта.

Мастак нарадзіўся ў Слоніме, і часта іша сваім землякам — вучням 4-й сярэдняй школы.

М. РЫЛКО.

ЭЛЕБАЧАННЕ

27 мая Першая праграма. 10.00 — навіны (М). 10.15 — «Агульскія прапановы» (М). 10.30 — «Навіны з Дняпраўскага раёна». 18.00 — для школьнікаў. «У імя ішчэна на амілі» (М). 18.30 — да 25-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны: «Вялікая вайна» (М). 19.00 — «Альпінізм» (М). 19.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.55 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 24.00 — «Лясныя вяселлі» (М).

28 мая Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

29 мая Першая праграма. 16.45 — праграма перадач. 16.50 — навіны (М). 17.00 — для школьнікаў. «Вядуцьскія пісьменнікі». Змітроў Астапеня. 17.30 — «Панарамы навіны». 18.00 — для школьнікаў. «На помні клубу «Сцяганы мяч» (М). 18.30 — «Сем дзён на рэліе Гільча». Тэлевізійны нарыс аб Літвіскай вайне. 18.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 19.55 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 20.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 21.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 22.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.00 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.15 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.30 — «Лясныя вяселлі» (М). 23.45 — «Лясныя вяселлі» (М). 24.00 — «Лясныя вяселлі» (М).

30 мая Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

31 мая Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

1 ліпеня Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

2 ліпеня Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

3 ліпеня Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

4 ліпеня Першая праграма. 16.55 — праграма перадач. 17.00 — навіны (М). 17.15 — для школьнікаў. «Пра нахматы і шахматыстаў» (М). 17.30 — «Навіны» (М). 17.50 — «Навіны» (М). 18.00 — «Навіны» (М). 18.15 — «Навіны» (М). 18.30 — «Навіны» (М). 18.45 — «Навіны» (М). 19.00 — «Навіны» (М). 19.15 — «Навіны» (М). 19.30 — «Навіны» (М). 19.45 — «Навіны» (М). 19.55 — «Навіны» (М). 20.00 — «Навіны» (М). 20.15 — «Навіны» (М). 20.30 — «Навіны» (М). 20.45 — «Навіны» (М). 21.00 — «Навіны» (М). 21.15 — «Навіны» (М). 21.30 — «Навіны» (М). 21.45 — «Навіны» (М). 22.00 — «Навіны» (М). 22.15 — «Навіны» (М). 22.30 — «Навіны» (М). 22.45 — «Навіны» (М). 23.00 — «Навіны» (М). 23.15 — «Навіны» (М). 23.30 — «Навіны» (М). 23.45 — «Навіны» (М). 24.00 — «Навіны» (М).

АДНОІ з памятных вех у жыцці стаў для мяне Берлін сорака пятага года, у які я ўвайшоў з войскамі Савецкай Арміі. Горад, ахутаны дымам нажараў, ляжаў у руінах, над якімі панура віселі бэлыя плагі. Мы глядзелі на горад ваўна дванаццаціміліянавага забітых. Нашых суайчыннікаў. За спыной — гадзі ваіны, на працягу якіх не было для нас слова больш ненавіснага, чым слова «Берлін».

У Берліне, вызваленным савецкімі войскамі ад фашызму, нас не пакідала думка, што ў гэтых гістарычных гадзінах вырашэцца лёс нямецкай нацыі. Я глядзеў на дзяцей, якія вышлі з бомбасховішчаў, бледных, спалоханых малых, якіх з палых кухнік кармілі савецкія салдаты. І думаю: ім суджана будаваць новую Германію. Яны, імяна яны будуць ствараць новую нямецкую дзяржаву, якая больш ніколі не замахнецца на жыццё іншых народаў.

Успамінаючы, спыняюся на іншай ужо далёкай гады — жыццё трыццаці шостага года. Першыя тыдні грамадзянскай ваіны ў Іспаніі. Прыгожы, агітацыйны Барселона, вуліцы якой ніколі нагоўна ўзброеных людзей, што верылі ў хуткую перамогу над фашызмам. На шпёркім двары казармы — стройкай байцоў, над галавамі якіх дунулі сцягі «Народная антыфашысцкая міліцыя». Група Тэльмана. Нямецкі антыфашысцкі тэатр нацыі быў першым у страі Інтэрнацыянальных брыгад, якія нарадзіліся тады ў Іспаніі. Гэты нямецкі хлопчык там, на Іспанскай зямлі, ішлі ў бой за будучую Германію. Як часта ў цяжкія гадзі Айчыннай ваіны я ўспамінаў тых немцаў-антыфашыстаў. Многія з іх склалі галавы ў Іспаніі, іншыя, што засталіся ў жыццё, працягвалі барацьбу з фашызмам у партызанскіх атрадах у Францыі, Італіі, многія змагаліся з партызанамі Гітлера ў нашых узброеных сілах...

Успамінаючы, спыняюся на іншай ужо далёкай гады — жыццё трыццаці шостага года. Першыя тыдні грамадзянскай ваіны ў Іспаніі. Прыгожы, агітацыйны Барселона, вуліцы якой ніколі нагоўна ўзброеных людзей, што верылі ў хуткую перамогу над фашызмам. На шпёркім двары казармы — стройкай байцоў, над галавамі якіх дунулі сцягі «Народная антыфашысцкая міліцыя». Група Тэльмана. Нямецкі антыфашысцкі тэатр нацыі быў першым у страі Інтэрнацыянальных брыгад, якія нарадзіліся тады ў Іспаніі. Гэты нямецкі хлопчык там, на Іспанскай зямлі, ішлі ў бой за будучую Германію. Як часта ў цяжкія гадзі Айчыннай ваіны я ўспамінаў тых немцаў-антыфашыстаў. Многія з іх склалі галавы ў Іспаніі, іншыя, што засталіся ў жыццё, працягвалі барацьбу з фашызмам у партызанскіх атрадах у Францыі, Італіі, многія змагаліся з партызанамі Гітлера ў нашых узброеных сілах...

Але больш за ўсё вабілі мяне

ПА ДЗВЮХ КРАІНАХ

ПАСЛЯ ГАСТРОЛЯ БЕЛАРУСКАГА АНСАМБЛЯ ТАНЦА У БЕЛЬГІІ І ГАЛАНДЫ

«Вялікая еўрапейская прэм'ера ў Шарлеруа нацыянальнага ансамбля танца Беларусі»... «Вялікі поспех у Палацы мастацтваў»... «Рускія танцоры з іх выдатнай праграмай»...

Гэта назвы артыкулаў, прысвечаных гастролі беларускіх танцораў.

«...Вызначальна рыса гэтага калектыву — смежасць і талент. Дасканаласць выканання захавалася. Цяжка вылучыць каго-небудзь з афішаў, настолькі аднародна па сваім складзе група ансамбля. Адна праграма набула давава так, што кожны танцоўшчык можа праявіць свае індывідуальныя здольнасці». (Газета «Лі журналіст»). Асабліва вызначальна майстарства «чароўнай Святыліны Вуячы і не элегантна партнёра Барыса Эйдэльмана». У іх выкананні адчуваецца школа класічнага танца («Нувель газет»).

Так адгукнулася прэса Бельгіі аб выступленні Дзяржаўнага ансамбля танца БССР.

Першы канцэрт у Палацы мастацтваў у Шарлеруа быў сустрэты бурным захапленнем гледачоў. «Міцеліца», «Галак» настолькі ўзрушылі гледачоў, што даваўся паўтарыць іх па тры разы. Большасць нумароў бясвалася. Падаручкам у знак прызнання былі цюльпаны — традыцыйны сімвал прыгажосці і вецнага жыцця.

У шасці гарадах Бельгіі — Монсе, Льежы, Останд, Антверпене, Бруселі — выступілі ансамбль і ўсюды з поспехам. У Монсе, пабачыў ягога раскватараваў штаб НАТО, дзе ніколі не бываў ні адзін савецкі калектыв, выступленне ансамбля прайшло пад грым авашы.

На развітанні прыёме, наладжаным Таварыствам беларуска-савецкай дружбы, адбыўся абмен памяткамі падарункамі і было арганізавана многа сардэчных, сяброўскіх слоў і пахваў у аднас афішаў ансамбля за іх высокае майстарства, якое сардэчнае ўзаемаауменню і збліжэнню народаў.

З такой жа увагай і сардэчнасцю сустрэла ансамбль і Галанды. Нідхары Амстэрдама, Ротэрдама і Гаагі былі зачараваны тэмпераментнымі танцамі, талентам і майстарствам беларускіх артыстаў.

Вялікі поспех дастаў і на доло чымбаліста, заслужанага артыста БССР А. Агрэмацкага. «Прыбавіў з'явіў спектакль з вельмі маленькіх рускіх, які не танцаваў. Гэта — Аркады Агрэмацкі, які іграў на чымбалі Чайкоўскага і Дэ Фалы ў сваёй аранжыроўцы». Інтэрпрэтацыя «Аматэрскага чымбаліста» была ўнікальнай» (Газета «Хет фрайе фолк»).

Калектыв ансамбля ў час гастролі пазнаёміўся з жыццём і выдатнасцямі гэтых краін.

З прымі ўражаннямі аб сустрэчах і жыцці народаў Бельгіі і Галандыі вярнуўся ансамбль на радзіму. Цяпер сваю праграму, якой апаляцывала Еўропа, ансамбль паказвае ў гарадах роднай Беларусі.

Людміла МІЛАШОВА.

Аўтар, 27 мая 1969 года.

Бываючы ў Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы, я часта сустракаўся са студэнтамі, з малымі рабочымі. Мне заўсёды хацелася глыбей заглянуць у іх жыццё, лепш пазнаць іх інтарсы, спадзяванні. У адных бацькі загінулі пад Сталінградом, у іншых — у Бухенвальдзе. Яны не сядзелі ў танках з чорнымі крывамі на вежах, яны ведаюць, каму прад'явіць рахунак за трагічнае змрочнае мінулае Германіі. Гледачы на іх, я адчуваў, што абавязкова ў ад-

малдыя грамадзяне Рэспублікі, якія ўсімі пмыслимі ў заўтрашнім дні сваёй краіны. Захавалі іх нейтральнае цяга да творчай працы, грамадзянскай мудрасці, светлы аptyзм і шчырыя пацукі сімпаты, дружбы да нас, савецкіх людзей. Хто мог уявіць сабе гадоў трыццаць таму назад, што на вуліцы Унтэр дэн Ліндон у аўдыторыі Гумбальдскага ўніверсітэта нямецкай дзяўчына будзе патрына чытаць на рускай мове пунішкія вершы...

РАМАН КАРМЕН

ВАЧЬМА СЯБРОЎ

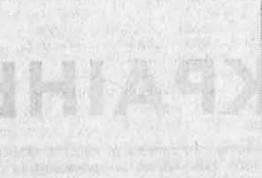
Здымачная група Цэнтральнай студыі дакументальных фільмаў у мінулым годзе ўвясеньні правяла ў сталіцы Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы, прычым чад карыцца «Таварыш Берлін». Калі і які нарадзілася задумка гэтай карыцца Якую задумку ставілі перад сабой аўтары фільма? Раней, чым фільм уобачы свет, былі доўгі і глыбокія роздумі аб лёсах новага пакалення немцаў, якія будуць сваю першую ў гісторыі Германіі сацыялістычную дзяржаву, аб развалючых традыцыйных рабочага класа, нямецкіх камуністаў, і, натуральна, раздумваючы над будучым фільмам, яго стваральнікі ўспрашалі ў памяці падзеі розных гадоў, вядомымі і ўдзельнікамі якіх ім дапамагло быць. Аб гэтым расказаў кінарэжысёр, народнага артыста СССР, лаўрэата Ленінскай прэміі Р. Кармена.

Мне з будучым фільмам звязнаўся да гэтых сацыялістычнай Германіі, да новага пакалення немцаў, выхаваных Камуністычнай партыяй на высакародных ідэях Інтэрнацыяналізму, якія будуць сваю дзяржаву, сваю краіну добрых надзей, светлых гарызонтаў. Я набыў у ГДР многа новых сяброў і сустрэў старых таварышаў, тых, з якімі пабратаўся на Іспанскай зямлі, выслухаў ад іх суровую апавесць аб гадах выпрабаванняў і барацьбы, праз якія прайшоў яны ў жыццё, працягвалі барацьбу з фашызмам у партызанскіх атрадах у Францыі, Італіі, многія змагаліся з партызанамі Гітлера ў нашых узброеных сілах... Але больш за ўсё вабілі мяне

з мноства разнастайных з'яў жыцця вялікага горада неабходна было выбраць самае тыповае, што характарызуе Берлін дзяржаўны, палітычны і культурны цэнтр краіны.

Фільм «Таварыш Берлін» каларова і шырокакарыны. Гэта дамо магчымасці паказаць шматпланавыя панарамы Берліна, аблічча яго новых раёнаў, маштабы рэканструкцыі цэнтра сталіцы. Аператар фільма А. Кольцаўскі падмаўся з камернай на верх тэлевізійнай якасці, якая будучага, рабіў здымкі з верталёта, а іншыя раз з камернай выходзіў на вуліцы

„САФІЙКА“ У РЫШТАВАННЯХ

Апеты ў паданні, песнях і верхах, Полаці Сафійскі сабор апранаецца ў рыштаванні. Храм, якому надыма спойнілася дзевяці стагоддзям, сёння з сабе груз гадоў, памаладзее, прадстане перад нашымі вачыма ва ўсёй велічыні і прыгожасці.

Будуаўнік-рэстаўрацыйны майстаран Міністэрства культуры БССР зробіць усё, каб гэты выдатны помнік старажытнай архітэктуры Беларусі набыў выгляд, які ён меў у XVIII стагоддзі. В. КАСЦЮЧЭНКА.

У РАДАСЦІ І Ў ГОРЫ—З СЯБРАМІ

«У снежні мы з Ціткам наведалі Мінск, прымаў ўдзел у святкаванні 35-годдзя творчай дзейнасці выдатнага беларускага паэта Янкі Купалы. Тут упершыню адчулі сябе ў коле п'яніннікаў братняга народа. Звязаліся новыя знаёмствы. Мы ўжо шмат ведалі пра Максіма Танка, вільнюсца, сабра нарых вільнюскага пісьменніка, але выпала ішчасце пазнаёміцца з і многімі іншымі, пра якіх амаль нічога не ведалі—Петрусь Бярума, Пятром Глобкам, Міхаедем Лыньковым, Кандратам Крапивою, Пліпаам Пестраком, дзіцячым пісьменнікам Янкам Маўрам. Помню ўрачыстае пасаджэнне ў велізарны Мінскім оперным тэатры, вечар у доме паэта, дзе гаспадарылі вясёлыя апалячэнні. Ужо тады мы былі ўзрушаны гасціннасцю беларускіх гаспадароў, дабрабытнасцю, прастагості і вялікімі сімпатыямі да Літвы. Ніхто тады не ведаў, што праз паўгода хваля жорсткай ваіны змяне і гэты гасцінны домік, і амаль у доме горад, што Янка Купала гатак сама, як і мы, будзе ваенным бежанцам на далёкіх дарогах Расіі...»

Так пшы народны пісьменнік Літвы Антанас Венцлова ў кнізе ўспамінаў «Бура апоўдні», якая надыма выйшла ў Вільнюсе. А. ГРЫШКЕНАС.

г. Вільнюс.

80 РАБОТ МАСТАКА-АМАТАРА</